

Södertälje kommun

Kommunstyrelsens ordförande
Anders Lago

151 89 Södertälje

Stockholm 2004-10-22

Inbjuden arkitekttävling om nytt stadshus i Södertälje

Sveriges Arkitekter har via medlemskontakter uppmärksammats på Södertälje kommuns annons för intresseanmälan till rubricerade arkitekttävling.

Efter att ha tagit del av kommunens förfrågningsunderlag för tävlingen konstaterar vi att formerna och villkoren på flera punkter måste ifrågasättas. *Bristerna är så omfattande och så uppenbara att kommunen omedelbart bör avbryta upphandlingsförfarandet och göra omstart i upphandlingen sedan denna anpassats till de regler som återfinns i de gemensamt överenskomna tävlingsreglerna.*

Det är med yttersta förvåning Sveriges Arkitekter konstaterar att Södertälje kommun inte valt att konsultera sakkunskap på området inför starten av denna "tävling" utan valt att "hemsnickra" ett upphandlingsförfarande som uppenbart kommer att dra på sig kritik, inte bara när det gäller avvikelser från LOUs regler utan också när det gäller villkor, som framstår som en skymf mot seriöst arbetande arkitektföretag.

Uppläggningsen av upphandlingen är dessutom sådan att det inte går att göra sig fri från misstanken att upphandlingen är "riggad", dvs kommunen har redan bestämt sig för en leverantör.

Upphandlingsförfarande och annonsering

Det anges i förfrågningsunderlaget att det handlar om en "Inbjuden arkitekttävling med en öppen kvalificering enligt kap 6 LOU". Men "inbjuden arkitekttävling" är inget begrepp i LOU, och tävlingen är inte annonserad som "formgivningstävling", det begrepp LOU använder, endast som en "urvalsupphandling". Detta kan tyckas vara en marginell avvikelse, men det kan inte uteslutas att den framtida upphandlingen av arkitekt därigenom kan överklagas på juridisk grund.

Sveriges Arkitekter ifrågasätter också om upphandlingen kan genomföras såsom en upphandling av tjänst under tröskelvärdena. Budgeten för projektet är i förfrågningsunderlaget angiven till 218 Mkr. Enligt alla vedertagna kalkylmodeller torde ett arkitekturavode, dvs tjänstens värde enligt LOU, under de förutsättningar som givits i förfrågningsunderlaget, komma slutligen att uppgå till ca 8-11 Mkr om man schablonmässigt beräknar den totala konsultinsatsen för projektet till 8-10 % av ombyggnadskostnaden och antar att arkitektens insats utgör hälften av den för

projektet nödvändiga konsultinsatsen.

Även om denna kalkyl är både snabb och grov är det uppenbart att upphandlingen skulle ha annonserats som en upphandling av tjänst över tröskelvärdena. Sveriges Arkitekter anser att kommunen valt fel upphandlingsförfarande för upphandlingen, vilket redan det är anledning nog till att den bör göras om.

Förfrågningsunderlaget

Förfrågningsunderlaget är tämligen omfattande till sin textmassa, men är mycket ofullständigt vad gäller sådan information om projektet som potentiella tävlingsdeltagare har intresse av. T ex saknas uppgift om byggnadens storlek, varför det är svårt att bedöma omfattningen av den insats som krävs i tävlingen. Det är helt uppenbart att förfrågningsunderlaget formulerats utan någon som helst kunskap om den tjänst som skall upphandlas.

Utvärderingskriterierna ger med procenttal och poängsatser sken av att vara ”vetenskapligt objektiva”, men är i själva verket så vagt formulerade att de i realiteten lämnar öppet för godtycke. Det ställs inte ens något krav på arkitekt-kompetens hos tävlingsdeltagarna.

Detta, i kombination med att valet av deltagare enligt tidplanen ska ske över en helg gör att man starkt måste ifrågasätta om valet av tävlingsdeltagare kommer att göras på objektiv grund.

Ersättning till de tävlande

Varje tävlingsdeltagare erhåller enligt förfrågningsunderlaget en ersättning om 50 000 kr. Denna ersättningsnivå måste i sammanhanget betecknas som oanständigt låg. Den borde, med hänvisning till vad som framgår av förfrågningsunderlaget om uppgiften, vara det tredubbla. Med den skamligt låga ersättningsnivå kommunen erbjuder i detta fall är risken stor att kvaliteten och graden av genomarbetning på tävlingsförslagen påverkas negativt, och att kommunen inte får det optimala resultat man är betjänt av.

Dessutom bör kommunen ta sitt ansvar för att medverka till att man även i morgon har tillgång till leverantörer som har någon slags ekonomisk stabilitet. Att arbeta till de villkor som kommunen erbjuder är ekonomiskt förödande för ett seriöst arkitektföretag. Det framgår av förfrågningsunderlaget, där finansiell ställning i urvalskriterierna har viktats till 30%, att kommunen vill ha leverantörer med rimlig ekonomisk stabilitet. Varför då inte ta konsekvenserna av detta och erbjuda de deltagande företagen en ersättning som gör det möjligt att prestera ett fullgott arkitektarbete?

Jury

Juryns sammansättning är inte på något sätt angiven i förfrågningsunderlaget. Detta är i och för sig inget krav, men i detta fall finns anledning att ana oråd. Eftersom tävlingen inte är annonserad som en ”formgivningstävling”, och inget explicit krav på arkitektkompetens hos tävlingsdeltagarna ställs i annonsen/förfrågningsunderlaget, kan man befara att kommunen menar att LOU:s krav på minst 1/3-del

arkitekter i juryn för en arkitekttävling därmed inte gäller, och att bedömningen av tävlingsförslagen i princip kan göras utan någon som helst sakkunskap i juryn.

För de tävlande är det naturligtvis angeläget att detta klagas. Det är ett fundamentalt krav att de tävlande ska kunna vara förvisade om att deras förslag bedöms på ett fackmannamässigt sätt och av personer som har i sammanhanget erforderlig sakkunskap.

Tidplanen

Tidplanen är så pressad att man kan ifrågasätta om syftet med tävlingen verkligen är att få fram ett så bra resultat som möjligt:

- Kortast möjliga annonseringstid (10 dagar = absolut minimum)
- Utvärdering av inkomna intresseanmälningar förutsätts ske över en helg. Man undrar hur den utvärderingen kommer att gå till. Förfaringsättet ger heller ingen möjlighet för ratade att överklaga valet av tävlande, vilket de enligt Nämnden för offentlig upphandling bör ha.
- Tävlingsstiden är enligt annonsen 6,5 veckor, enligt förfrågningsunderlaget endast 4 veckor.

Vilket stadshus vill Södertälje ha?

Av förfrågningsunderlaget framgår att Södertälje fäster stor vikt vid att få ett stadshus som är tydligt i stadsbilden och för kommunens innevånare. Med denna ansats är det svårförståeligt att kommunen inte väljer att starta hela processen med ett genomtänkt upphandlingsförfarande.

Gör om upphandlingen!

Sveriges Arkitekter uppmanar Södertälje kommun att göra om upphandlingen. Denna uppmaning riktas *inte* till kommunen med utgångspunkt i formalia- invändningar avseende Lagen om offentlig upphandling, även om det i sig är motiverat. Istället menar Sveriges Arkitekter att upphandlingen bör läggas upp med respekt för de mellan beställare och konsulter gemensamt överenskomna tävlingsreglerna, vilka bifogas för kännedom.

Dessutom bör upphandlingen läggas upp på ett sätt som är förenligt med de riktlinjer som återfinns i bifogade handledning till upphandling av arkitekt- och konsulttjänster, utarbetad gemensamt av oss och Byggandets Kontraktskommitté, i vilken bl a Kommunförbundet ingår.

Kontakt bör tas med Sveriges Arkitekter för samråd om hur upphandlingen bör läggas upp för att nå det resultat kommunen eftersträvar. Vi har lång erfarenhet av att hjälpa företag, myndigheter och kommuner att förbereda och genomföra såväl arkitekttävlingar som parallella uppdrag på sätt som tillgodoser både beställarens och arkitekternas intressen.

Vi hjälper er gärna med att lägga upp och genomföra en process som ger er det underlag ni behöver för det fortsatta projektet. Förutsättningen är att detta görs med respekt för värdet av det kvalificerade arbete som ni förväntar er av de

medverkande arkitektföretagen, dvs att de erbjuder villkor som ger dem möjlighet att göra ett seriöst arbete.

Kontaktpersoner är Thomas Nordberg, thomas.nordberg@arkitekt.se och Katarina Nilsson, katarina.nilsson@arkitekt.se, bägge på 08-50 55 77 00

Med vänlig hälsning

Staffan Carenholm
Förbundsdirektör

Cc: Staffan Norberg, ordf i samhällsbyggnadsnämnden
Roger Johansson, stadsdirektör
Lotta Lindstam, stadsarkitekt
Anders Kuysler, upphandlingschef

Sveriges Arkitekter är intresseorganisation för landets arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planeringsarkitekter. Förbundets medlemmar är anställda i privat och offentlig tjänst samt verksamma som egna företagare. Sveriges Arkitekter har 9500 medlemmar. Anslutningsgraden till Sveriges Arkitekter är 95 %. Mer information om Sveriges Arkitekter finns på www.arkitekt.se.